

Sociale zekerheid en pensioen

- Huidig sociale zekerheidsstelsel • Arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen •
- Transitie naar nieuw pensioenstelsel •

Ons advies

- Het huidige sociale zekerheidsstelsel combineert een hoog niveau van inkomensbescherming met prikkels gericht op preventie en re-integratie. Dat is effectief gebleken: de combinatie van de twee jaar loondoorbetaling en WIA heeft geleid tot een sterke afname van het aantal arbeidsongeschikten en een verlaging van de totale maatschappelijke kosten.
- Optimalisatie van het stelsel is op onderdelen nog wel gewenst, maar voorkom (grootse) hervormingen die afbreuk doen aan wat bewezen effectief is.
- De grootste uitdaging is de uitvoeringsproblematiek bij het UWV rond het sociaal medisch beoordelen (keuren). Focus daarbij op structurele oplossingen gericht op procesoptimalisatie, zoals het verbeteren van de samenwerking tussen de arbeid gerelateerde zorg en de reguliere zorg, en het werken met taakdelegatie.
- Als invoering van een verplichte arbeidsongeschiktheidsvoorziening voor zelfstandigen wenselijk wordt gevonden, werk dit dan uit conform het advies van de Stichting van de Arbeid. Dit biedt het beste perspectief op een zo efficiënt, passend en activerend mogelijke regeling.
- De verbetering van pensioenopbouw door zelfstandigen zou zich moeten richten op het stimuleren en faciliteren van pensioenkeuzes door zelfstandigen. Er zijn reeds voldoende mogelijkheden (aanbod) bij pensioenaanbieders om op eenvoudige en flexibele wijze pensioen op te bouwen maar deze worden nog maar beperkt gebruikt door zelfstandigen.
- Bij de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel bemoeilijken de huidige wettelijke kaders compensatie voor mensen die reeds in premiereregelingen zitten. Door deze regels te versoepelen komt ook voor deze groep een veilige transitie in beeld.

Toelichting

Sociale zekerheid

Het stelsel van loondoorbetaling en WGA/WIA is in de afgelopen 30 jaar ontwikkeld en heeft geleid tot een sterke afname van het aantal arbeidsongeschikten en verlaging van de maatschappelijke kosten. Ook de 'hybride vormgeving', waarin werkgevers de keuze hebben tussen publieke of private uitvoering, is waardevol gebleken. We adviseren om deze elementen te koesteren en te voorkomen dat een poging tot vereenvoudiging uitmondt in de aantasting van de effectieve elementen en zo tot een toename van ziekte en arbeidsongeschiktheid leidt.

De grootste uitdaging is de uitvoeringsproblematiek bij het UWV (keuren). Dit vraagt onder andere om het verbeteren van de samenwerking tussen de arbeidsgelateerde zorg en de reguliere zorg. Maar ook het werken met taakdelegatie, waardoor

verzekeringsartsen niet per se alle zieke werknemers zelf hoeven te zien.

Noodgrepen die ertoe leiden dat bepaalde groepen werknemers onnodig langs de kant komen te staan (zoals de vereenvoudigde claimbeoordeling van 60-plussers en het zogenaamde 'Beoordelen op Verdiensten') gaan ten koste van de activerende werking en moeten zoveel mogelijk worden vermeden.

Bij het aanpakken van 'hardheden' (dat zijn bijvoorbeeld scherpe grenzen in criteria over hoeveel procent arbeidsongeschikt iemand is, die soms als onrechtvaardig worden ervaren) in de WIA moet goed onderscheid worden gemaakt tussen ongewenste bijwerkingen van het systeem enerzijds, en onderdelen die als hardheden kunnen worden ervaren, maar direct voortvloeien uit de activerende prikkels die de kracht van het stelsel vormen anderzijds. Onvoldoende precisie in deze discussie kan leiden tot extra

Sociale zekerheid en pensioen

WIA-instroom, extra uitkeringslasten, extra druk op de sociaal-medische

Zelfstandigen

Bij invoering van een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen is het essentieel dat de zelfstandige niet alleen inkomenszekerheid krijgt maar ook hulp bij terugkeer naar werk, dat het systeem efficiënt wordt ingericht en dat de zelfstandige ruimte krijgt om een desgewenst uitgebreidere verzekering af te sluiten. De Stichting van de Arbeid heeft hierin de juiste balans gevonden door een specifieke regeling voor deze doelgroep te adviseren, die naar analogie van de WIA hybride wordt uitgevoerd. Daar is op dit moment een wetsvoorstel over in voorbereiding door de minister van Sociale Zaken en werkgelegenheid.

Wij onderschrijven het grote belang van adequate pensioenopbouw van zelfstandigen. In principe bestaan hiertoe reeds voldoende mogelijkheden bij pensioen-aanbieders. Dat deze mogelijkheden beperkt worden gebruikt, kent een aantal oorzaken, zoals de behoefte bij zelfstandigen om hun geld liquide te houden en/of in de eigen onderneming te investeren, maar ook uitstelgedrag en ervaren complexiteit spelen een rol. Het stimuleren van hun keuzes is dus cruciaal. Vanwege de eenvoud, flexibiliteit en wettelijk geborgde consumenten-bescherming biedt de derde pijler hiervoor meer perspectief dan de tweede pijler.

Nu is het moment om de bewustwording onder zelfstandigen te vergroten en hen te activeren voor hun pensioen. Dit kan door

beoordelingscapaciteit en meer mensen in de ziektewet of permanent aan de kant.

overheidscampagnes, het beter informeren van zelfstandigen over de (fiscale) mogelijkheden, onder andere via de KvK, en het eenvoudiger inzicht in de beschikbare fiscale ruimte.

Pensioen: transitie naar het nieuwe stelsel

De transitie naar het nieuwe stelsel gaat jaren (en dus meerdere kabinetten) in beslag nemen. Het is van belang dat goed te monitoren, zeker het eerste jaar. Daarin zijn nog een aantal open einden:

Bij de transitie van de nu bestaande premiereregelingen, naar nieuwe premiereregelingen zullen de komende tijd aanvullende afspraken over compensatie (moeten) worden gemaakt. De bestaande wettelijke kaders hiervoor, knellen. Daarmee staan ze compensatie binnen de pensioenregeling in de weg voor deze deelnemers. Dit kan eenvoudig worden opgelost door sociale partners zelf te laten besluiten over de duur en reikwijdte van de compensatieregeling, in plaats van de nu opgenomen wettelijke voorwaarden. (zie position paper, onderaan bijgevoegd, voor details).

Als pensioenfondsen bij de transitie tot de conclusie komen dat voor bepaalde groepen (vaak oudere) deelnemers een vaste uitkering beter passend is dan een variabele, dan kunnen verzekeraars hiervoor oplossingen bieden (carve out). De wetgeving bemoeilijkt dit echter onnodig en zou hiertoe verruimd moeten worden.

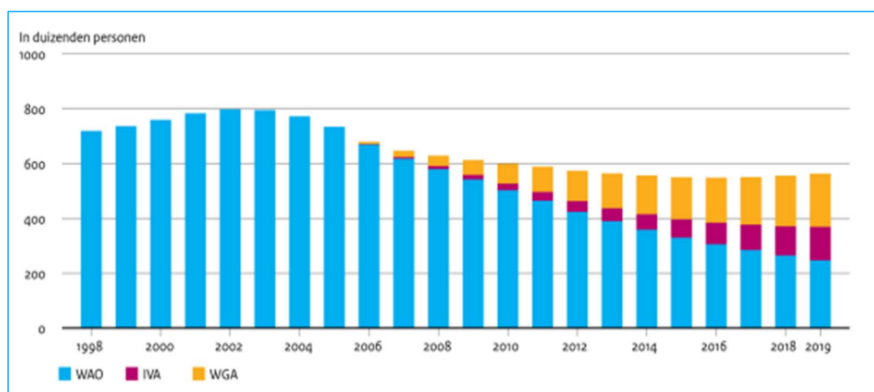

Sociale zekerheid en pensioen

Cijfers en achtergrond

Uit onderzoek blijkt dat vooral de maatregelen gericht op werkgevers hebben geleid tot een sterke afname van het aantal arbeidsongeschikten (zoals de introductie van de Wet Verbetering Poortwachter en de invoering en verlenging van de loondoorbetalingsplicht bij ziekte).

Aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen

Uit het onderzoek [Geschikt voor de arbeidsmarkt](#) blijkt dat een eventueel terugbrengen van de WGA-risicoperiode van 10 naar 5 jaar leidt tot een stijging van de werkgeverlasten met naar verwachting 165 miljoen euro. De ervaring wijst uit dat de effectiviteit van de 10-jaarsperiode niet zozeer zit in de extra tijd die dit biedt voor re-integratie, maar in de grotere financiële ruimte (potentieel 10 jaar loonsom) die hierdoor ontstaat om te investeren in snelle en effectieve re-integratie.

Het [CPB](#) heeft becijferd dat het inkorten van de loondoorbetalingsperiode van twee naar één jaar (wat ongunstig is voor werknemers) ook leidt tot structureel 0,8 miljard euro extra werkgeverlasten en een verslechtering van de overheidsfinanciën met 0,1 miljard euro.

Kleine werkgevers hebben vaak weinig ervaring met langdurig ziekteverzuim. Het is van belang dat zij worden ondersteund als ze te maken krijgen met langdurig ziekteverzuim van een medewerker. Om mogelijke knelpunten van (met name) kleine werkgevers weg te nemen is recent door de rijksoverheid, werkgevers en verzekeraars een MKB-verzuimontzorgverzekering ontwikkeld. Deze verzekering ondersteunt werkgevers integraal bij ziekte van een werknemer. Per 1 januari 2023 hebben al circa 25.000 werkgevers zo'n verzekering afgesloten. Een jaar eerder waren dat er nog 10.000. Daarnaast zijn er ongeveer 70.000 werkgevers die een andersoortige verzuimverzekering hebben met uitgebreide verzuimbegeleiding.

- Zie voor nadere informatie over het huidige stelsel het position paper: [Een stelsel dat werkt](#).
- Zie voor nadere informatie over een mogelijke vormgeving van een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering van zelfstandigen het advies van de Stichting van de Arbeid: [Keuze voor Zekerheid](#).
- Reactie Verbond op inwerkingtreding Wet toekomst pensioenen: [Kamer stemt in met nieuwe Pensioenwet: meer inzicht leidt tot meer betrokkenheid](#).
- Position paper Verbond (punt A1 inzake compensatie en A3 inzake de carve out) [position_paper_verbond_wet-toekomst-pensioenen_04-2022.pdf](#)

Meer informatie:

Marcelo Mooren

m.mooren@verzekeraars.nl

VERBOND VAN VERZEKERAARS